

19.9.2024

Eduskunta
Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Tietosuojavaltuutetun toimiston lausunto

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta on pyytänyt tietosuojavaltuutetun toimiston asiantuntijalausuntoa asiassa HE 94/2024 vp: *Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetun lain 54 §:n muuttamisesta ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä Uudellamaalla annetun lain 25 § 4 momentin kumoamisesta*. Kiitos mahdollisuudesta lausua asiassa.

Potilastietojen luovuttaminen viranomaisten välillä Uudenmaan alueella

Hallituksen esityksen tavoitteena on mahdollistaa potilastietojen saumaton käsittely Uudenmaan maakunnan alueella siten, että turvataan sekä terveydenhuollon ammattilaisen mahdollisuus hoitaa potilasta asianmukaisesti, että asiakkaan tiedollisen itsemääräämisoikeuden toteutuminen. Sääntelyn toiminnallisena tavoitteena on taata Uudenmaan maakunnan alueelle erillISRatkaisusta huolimatta mahdollisimman samankaltainen potilastietojen käsittelyn kokonaisuus kuin muilla hyvinvointialueilla on.

Potilaan laadukkaan hoidon kannalta pidetään tarpeellisena integroida perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon hoitopolkuja yhtenäisiksi. Uudenmaan alueella tähän osallistuvat Uudenmaan alueen hyvinvointialueet, HUS sekä Helsingin kaupunki, kun taas muilla alueilla näitä tehtäviä hoitavat hyvinvointialueet. Potilaan laadukkaan hoidon kannalta on pidetty tarkoituksenmukaisena, että potilastiedot ovat käytettävissä sekä perusterveydenhuollon että erityissairaanhoidon toiminnoissa silloin, kun kysymyksessä olevan potilaan hoito tätä edellyttää. Tätä tarvetta ei vähennä se, että palveluiden toteuttamiseen osallistuu useampi viranomainen.

Tietosuojavaltuutetun toimiston käsityksen mukaan myös Uudellamaalla hoitoketjut ulottuvat perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon rajan yli, pitkälti vastaavalla tavalla kuin muuallakin maassa, jossa hallinnollinen rakenne on eri. Potilastietojen käyttötarkoitus ei puheena olevissa tilanteissa muutu, kun tieto liikkuu viranomaiselta toiselle. Potilastietoa käytetään kysymyksessä olevan potilaan hoidon toteuttamisen tarkoituksiin koko hoitopolun ajan. Tämä koskee potilaan hoitoa niin Uudenmaan alueella kuin muuallakin Suomessa.

Tietosuojavaltuutetun toimisto tuo esille, että potilastietojen käsittelyä koskevassa lainsäädännössä on useita suojatoimia, jotka koskevat myös nyt käsiteltävänä olevan hallituksen esityksen mukaista potilastietojen käsittelyä. Näihin suojatoimiin kuuluvat muun muassa käyttöoikeuksien rajoittaminen työtehtäviin liittyviin tarpeisiin, hoitosuhteen tai

muun käsittelyn syyn varmistaminen sähköisesti, käytönvalvonta, tietoturvavaatimukset sekä potilaan oikeus kieltää tietojen luovuttaminen viranomaisten välillä.

Käsiteltävänä oleva ehdotus sisältää sääntelyä, joka koskee salassa pidettävien ja arkaluonteisten henkilötietojen luovuttamista viranomaisten välillä. Ehdotuksessa on kuvattu perustuslakivaliokunnan lausuntokäytäntöä muun muassa siitä, missä puitteissa viranomaisten tiedonsaantioikeuksista on lähtökohtaisesti pitänyt säätää. Vastaavasti kuin aiemmin väliaikaisena annetussa Uudenmaan alueella sovelletussa sääntelyssä, nyt ehdotetussa sääntelyssä ei ole sidottu tiedonsaantioikeutta niin sanottuun välttämättömyyskriteeriin. Tietosuojavaltuutetun toimiston arvion mukaan ehdotetussa sääntelyssä huomioidaan tietosuojasääntelyn näkökulmasta tasapainoisesti paitsi potilaan oikeus hyvään hoitoon, myös henkilötietojen suoja ja tiedollinen itsemääräämisoikeus. Tämä arvio perustuu siihen, mitä edellä on todettu potilastietojen käyttötarkoituksesta sekä potilastietojen käsittelyä koskevan sääntelyn sisältämistä kattavista suojatoimista.

Henkilötietojen käsittelyyn liittyvien roolien läpinäkyvyys ja potilaan informointi

Uudenmaan erillisratkaisussa potilaan hoitoon liittyvät tehtävät jaetaan usealle viranomaiselle, joiden vastuunjako voi lisäksi rajatusti muuttua ajan mittaan. Tämä kokonaisuus voi olla potilaalle vaikeasti hahmotettava. Potilaan saatavilla on siksi tärkeää olla selkeä tieto siitä, minkä viranomaisen vastuulla tapahtuvasta toiminnasta on eri tilanteissa kysymys. Tietosuojavaltuutetun toimisto korostaa, että potilaalle pitää tarjota keino olla yhteydessä sen viranomaisen tietosuojavastaavaan, jonka vastuulla kysymyksessä oleva palvelu sekä sen yhteydessä tapahtuva henkilötietojen käsittely on. Rekisteröidyn saatavilla pitää olla tieto siitä, mikä taho on vastuussa henkilötietojen käsittelyn lainmukaisuudesta sekä erityisesti siitä, miten hän saa yhteyden oikean viranomaisen tietosuojavastaavaan. Potilaan pitää voida käyttää rekisteröidyn oikeuksia sekä saada lisätietoja potilastietojen käsittelystä, ja rekisterinpitäjän on helpotettava tätä.

Hallituksen esityksessä sivuilla 11 ja 17 on todettu, että asiakkaille ei olisi tarpeen antaa erillistä informointia ehdotetun sääntelyn myötä, koska ehdotettu lainsäädäntö vastaisi olemassa olevaa sääntelyä ja käytännön tilannetta. Tietosuojavaltuutetun toimisto painottaa, että rekisterinpitäjän tulee kuitenkin varmistaa, että sen toteuttamasta henkilötietojen käsittelystä informoidaan jatkuvasti TSA 12-14 artikloissa edellytetyllä tavalla.

Allekirjoitus

Anu Talus
Tietosuojavaltuutettu

Tanja Muotka
Ylitarkastaja

Asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi tarkistaa tarvittaessa tietosuojavaltuutetun toimiston kirjaamosta.

TIETOSUOJAVALTUUTETUN
TOIMISTO

Yhteystiedot

Tietosuojavaltuutetun toimisto
Sähköposti: tietosuoja@om.fi
Postiosoite: PL 800, 00531 Helsinki
Puhelinvaihde: 029 566 6700
Verkkosivut: tietosuoja.fi